

Ker sva že za kulisami, ugotoviva tudi to. Kar je storil, je storil iz veselja. Dobre roke so darovale blaga, da so lahko lutke dobile primerno obleko. Dvorana navadno ni polna, kar grozi novoustanovljenemu in potrebnemu podjetju s poginom. Literature manjka, posebno pristne, domače marionetne literature. Mnogi so obljubili, a dal je samo dr. Ivan Lah svojo »Snežulčico«; druge igre so Poccijeve (»Čarobne gosli«, »Obuti maček«). Težko je dajati zaporedoma vedno novih iger, ker je treba za vsako igro izrezljati nove lutke, naslikati nove kulise in pripraviti vse ostalo. Kar najbolj peče človeka, ki mnogo žrtvuje za to, pa je neinteresanost občinstva, ki misli, da so lutke samo za otroke, in ne ve, da je to delec naše kulture, pravtako kakor opera. Res, da so to začetki. Kar se tiče slikarskih del in lutk, se stvar ne more mnogo več razviti, ker je skoro na vrhuncu, razvilo se bo pa glede igranja in z ozirom na občinstvo, ki se bo vzgajalo in privadilo. Morda se bo tako vzgajalo, da ne bo več radovedno na to, kako se vrši to skrivnostno delo za kulisami, ki se zdi kot bi se igral velikan Guliver z malimi prebivalci dežele Liliput, ki jih drži na vrvi in jim vdihava s svojimi besedami in kretnjami življenje.

France Bevk.

Glasba.

Marij Kogoj: Troje solospjevov s spremljevanjem za glasovir. 1. Jaz se te bom spomnila. 2. Sprehod v zimi. 3. Istrski motiv. — 1919. — O pričujočih Kogojevih samospjevih sem nekaj malega napisal že v »Cerkveni Glasbenik« 1920, 1. 2. števec. Tu ponavljam, da je Kogoj eden naših najmodernejših in najizrazitejših mlajših skladateljev. To, da piše v primeroma zelo težkem, pri nas do sedaj razen par izjem nenavadnem slogu, in da se izraža na precej izvirne načine bodisi po harmonični bodisi po ritmični plati, utegne za nekaj časa pač kolikortoliko zadrževati umevanje, razširjanje in izvajanje njegovih skladb, vendar radi tega ozira njegove skladbe niso nič manj vredne, nič manj umetniške. Gotovo je, da tudi Kogoj poje od srca in še prav posebno. Res pa je tudi, da se na prvi pogled njegovih partitur zdi njegova glasba iskana. In deloma, v gotovem zmislu je tudi res iskana, namreč v toliko, v kolikor moderni skladatelj išče in se potrudi, da najde in da vsakemu, tudi najrahlejšemu nihljaju raznih čustvovanj kar moč primerne, do pičice natančnega izraza. Posebno v tem pogledu so Kogojeve skladbe vobče in tako tudi ti trije samospjevi izredno intimnega značaja, so res nekaj »misterij notranjosti«, da rabim besede, kot jih je Kogoj sam napisal nedavno v neki glasbeni oceni in ž njimi povedal, kako si on glasbo misli. Za izvajanje Kogojevih samospjevov bo treba poštenega truda, resne in temeljite priprave vsakteremu izvajalcu, pevcu ali pevki kakor tudi pianistu. Bili so časi — in temu še ni tako dolgo —, ko je bilo treba Lajovičevim samospjevom od koncerta do koncerta utirati pot in vzgajati občinstvo za njih umevanje. Danes so ti časi, lahko rečemo, že za nami. Lajovic je prodril in si osvojil tla na čeli črti. Sedaj bo treba utirati pot še drznejšim mojstrom in tudi njih umetnost podajati širjim slogom, da je bodo tudi ti deležni, in jo bodo — če ne takoj popolnoma — pa vsaj polagoma nekoliko deležni.

Stanko Premrl.

Stanko Premrl: Godovnice nebeški Materi. 17 pesmi za razne Marijine praznike in godove tekom cerkvenega leta. Za mešani zbor (deloma z orgljami) zložil — Z dovoljenjem škofijskega ordinariata v Ljubljani z dnem 21. februarja 1919, števec. 1030. V Ljubljani 1919. Založila Jugoslovanska knjigarna. Pričujoča zbirka kot malokateri kaže Premrla od njegove solnčne strani, ki nas vedno bolj ogreva in naše čustvo ožarja. Res da je v zbirki marsikatera pesem, ki je večina zborov ne bo mogla za njih stvariteljem čustvovati in se zato ne bo pela, toda tolikrat nam zazveni iz njih tista nežna struna, ki je naši duši tako omilila Riharjeve pesmi, tolikrat pogleda iz njih tisto nedolžno, naivno otroško, oko, ki nam tako prijazno sije iz skladb P. Angelika Hribarja. Seveda je vsa ta mehkoba, ta nedolžna naivnost odeta v vse drugače odelo, da se ji pozna, da korenini v drugem ozračju. Kedarkoli se ta preprostost pokaže, traja le par taktov (števec. 8. le dva takta; v števec. 2. ali 17. in drugod prvi takti), pa že v teh postavlja skladatelj ritmično harmonično protiutež, da tako dokumentira dobo, ki so se skladbe v njej rodile. Samo v 12. števec. se to naivno čustvovanje v vseh ozirih do konca razživi; pa bo ta pesem brez dvoma stalno na vrsti kot je bila prej »Za Bogom častimo Marijo najprej«. Števec. 1. je zanimiva posebej v toliko, da bas v koncu natančno ponavlja sopranov napev prvih osem taktov, nad njim pa je zgrajen jako učinkovit kontrapunkt.

Fr. K.

Anton Jakl: Slovenski biseri; veliki narodni potpuri. Op. 40. Pravica izvajanja pridržana. Založila Ign. pl. Kleinmayr u. Fed. Bamberg. Ljubljana. Cena 7-20 K. — Šestindvajset narodnih pesmi je v običajni obliki potpurijev zbranih v nekako enoto. Pridejan je krepak uvod in kratek konec. Svojemu praktičnemu namenu utegne dobro služiti.

Fr. K.

Matični koncert dne 22. marca t. l. je očesu nudil sliko, kakršne bi bil lahko tudi Dunaj vesel. Kar se v Ljubljani prištevajo k izobraženstvu, je dvorano natesno posejalo s peštrim, izbranim odelom, v ozadju pa na velikanskem vzvišenem odru ogromen zbor in orkester, pričakujoč voditeljevega miga. To je bil dogodek za Ljubljano, saj že več let nismo slišali koncerta, kjer bi se izvajala večja dela z orkestrom, zato je bilo zbrano pač tudi vse, kar glasbo resnično ljubi, in je napeto pričakovalo, kaj nam danes more Matica, podprta z gledališkim orkestrom, nuditi. Spored je otvorila Premrlova »Jugoslovanska himna«, mogočna, ognjevita skladba, bujno instrumentirana, ki ji zlasti izdatno izrabljena trobila dajo junaški, marcialičen značaj. Zakaj občinstva ni tako vnela, kakor poročevalca, bo težko določiti.

Menil bi človek, da bo mehki, ne na globoko posegajoči, ob italijanskem solncu se grejoči »Zbor cigánov«, poln lahne melodioznosti, ko z božajočo instrumentacijo nežno ovija čustva, mislil bi, pravim, da bo po tej skladbi šinil ogenj v poslušalstvo, pa ga tudi ni priklicala, dasi jo je Hubad pokazal tako, kakršna je; če se je pri predavanju kaj izgubilo, je moralo biti kaj malenkostno.

Kar je bilo skladb z orkestrom, se je našemu čustvovanju pač najbolj nenavadna, domala eksotična zdela V. Nováková »Nesrečna vojna«, v me-